

SAŽETAK ISTRAŽIVANJA

Osviještenost NASTAVNIKA/ICA o problemu elektroničkog seksualnog i rodno-uvjetovanog nasilja u partnerskim vezama mladih

Istraživanje je provedeno na uzorku od 384 nastavnica/ka srednjih škola iz različitih dijelova Republike Hrvatske putem on-line upitnika. U istraživanju je sudjelovalo više nastavnica nego nastavnika (82% naspram 18%) a većinu u uzorku čine predmetne nastavnice/nastavnici (83.07%), I školske pedagoginje/psihologinje (11.98%) sa višegodišnjim iskustvom rada u školi. Većina ispitanica/ka radi u obrtničkim/tehničkim školama (76.56%), zatim u gimnazijama (20.57%) i umjetničkim školama (2.86%).

Rodno diskriminativno ponašanje nastavnica/ka u školi prema učenicima/ama još uvijek je prisutno u određenoj mjeri. Uočena su rodno-stereotipna očekivanja, uloge i ponašanja kod nastavnica/ika, primjerice od djevojaka se većinom očekuje da budu tiše na nastavi a od mladića da izvršavaju zadatke koji zahtijevaju fizičku snagu.

Mišljenja i stavovi prema rodno uvjetovanom nasilju i elektroničkom seksualnom rodno-uvjetovanom nasilju odražavaju svojevrsnu svijest o ovim temama. Većina nastavnica/ika ne podržava normalizaciju nasilja (npr. opravdano je da ponekad mladić udari svoju djevojku) i uobičajene mitove o nasilju (npr. djevojka koja nosi kratku suknju i usku majicu sama je kriva ako ju netko napadne; seks bez pristanka je silovanje čak i ako se osoba nije opirala). Većina je upoznata sa dinamikom nasilnih veza (npr. slažu se da nije jednostavno napustiti nasilnu vezu) i nisu skloni stavovima kojima se okrivljuje žrtva (npr. nije krivnja djevojke ako su njene gole slike poslane njenom dečku završile na internetu). Zanimljivo, percepcija većine nastavnica/nastavnika je da su djevojke jednako nasilne kao i mladići. U nekim pitanjima pokazalo se da je nastavnicama/ima teško procijeniti vjeruju li učenici/e dovoljno nastavnicima i stručnim suradnicima da bi od njih zatražili pomoć u slučajevima nasilja u vezama; zatim, uče li mladi o seksu kroz pornografiju; te oblače li se djevojke provokativno da bi privukle pažnju mladića, pa je većina ispitanica/ka na tim pitanjima ostala neodlučna.

Uvid u znanje, percepciju i osviještenost nastavnica/nastavnika o problemu nasilja u vezama pokazala je da samo $\frac{1}{4}$, odnosno njih 26%, smatra da je nasilje u adolescentskim vezama ozbiljan problem među učenicima/ama dok skoro polovina ne zna (47.1%). Međutim, 62% nastavnica/ika izjavljuje da je nasilje u adolescentskim vezama tema razgovora, i formalnih i neformalnih, sa učenicima/ama, te u manjoj mjeri tema profesionalnih razgovora (uključujući i neformalne) među nastavnicima/ama ali i tema razgovora sa roditeljima. Upitani da li su ikada vidjeli ili bili informirani o

This project is funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020). The content of this template represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

slučaju nasilja u vezi u njihovoj školi, oko polovine nastavnica/ka nisu imali to iskustvo (54%) dok je 40% njih, bilo informirano o ovakvim slučajevima.

Veći broj nastavnica/ka (njih 60.5%) izjavljuje da su bili informirani, direktno ili indirektno, da je njihova učenica češće bila žrtvom nasilja (tj. fizički, psihološki i seksualno zlostavljana u vezi) u usporedbi sa njihovim muškim učenicima (17.1%).

Nastavnice/i izjavljuju da su bili informirani (direktno ili indirektno) da je **učenica u romantičnoj/intimnoj vezi doživjela elektroničko nasilje od strane dečka**. Češća su bila kontrolirajuća ponašanja i prijetnje, odnosno oblici psihološkog nasilja (pretjerano slanje poruka-20%; uključujući i prijeteće poruke zbog kojih se osjećala uplašeno-17.5%). Elektroničko seksualno nasilje je također prisutno, ali u manjoj mjeri u odnosu na psihološko nasilje. Nastavnice/i, također, izjavljuju (njih 31%) da su doživljena nasilna ponašanja negativno utjecala na učenicu (tj. za nju je to bilo ozbiljno i uznemirujuće).

Kada su upitani jesu li bili informirani o tome da je učenik u romantičnoj/intimnoj vezi doživio elektroničko nasilje od strane djevojke, nastavnice/i iskazuju manju prevalenciju nasilnih ponašanja. Najučestalije, ali ipak u manjoj mjeri nego što je to primijećeno kod učenica, je elektroničko nasilje i prijetnje (npr. pisala je zlobne stvari o njemu na svojoj profilnoj stranici-9.1%; slanje prijetećih poruka- 9.1%). Nastavnice/i su primijetili (njih 8.3%) da su doživljena nasilna ponašanja negativno utjecala na učenika dok su neki primijetili/ili su bili informirani (njih 4.2%) da je učenik to doživio kao nešto smiješno i bezopasno.

Oko 1/3 nastavnica/ka procjenjuju da bi bili u stanju, imajući u vidu trenutno znanje i iskustvo, pomoći učenici/učeniku koji dožive fizičko nasilje, elektroničko nasilje, te u manjoj mjeri pružiti pomoć u slučajevima psihološkog i seksualnog nasilja u vezama.

Iako većina nastavnica/ka (oko 80%) izjavljuje da nikada nisu doživjeli da im se učenica/učenik obratila/o za pomoć zbog nasilja u vezi (uključujući i elektroničko), manji dio njih izjavljuje da su imali to iskustvo da im se učenice/i obraćaju za pomoć ili netko blizak učenicima (prijatelji ili roditelji).

Više nastavnica/ka izjavljuje da im se za pomoć obratila učenica nego učenik (10% u odnosu na 1%). Nadalje, oko trećine nastavnica/ka kažu da su bile/i u stanju pomoći u odnosu na trećinu koji kažu da nisu mogli pomoći. Pomagačke strategije nastavnica/ka uključuju: upućivanje učenice/ka školskom psihologu/pedagogu; slijeđenje školske politike/protokola postupanja u slučajevima nasilja; iniciranje preventivnih aktivnosti; upućivanje učenice/ka službama za podršku i pomoć u zajednici; slijeđenje Nacionalnog protokola o postupanju u slučajevima nasilja. Također, nastavnici/e kažu da su razgovarali i ponudili podršku učenicama; razgovarali s roditeljima; ili pomogli joj da razgovara s roditeljima i da ne osjeća krivnju ili odgovornost za nasilje u vezi.

Oko 2/3 nastavnica/ka smatra da bi njihova uloga u radu s mladima trebala uključiti bavljenje problemom elektroničkog seksualnog nasilja u partnerskim vezama mladih, uključujući i podršku od strane školskog psihologa/pedagoga. Većina nastavnica/ka (61%) ocijenila je vlastito znanje o elektroničkom seksualnom nasilju u partnerskim vezama mladih kao prosječno.

Otpriblike četvrtina nastavnica/ka (26.8%) je uključena u preventivne aktivnosti kroz provedbu različitih preventivnih programa/radionica osmišljenih od strane organizacija civilnog društva; ili kroz

provedbu školskih preventivnih programa ili kao dio Zdravstvenog odgoja, Građanskog odgoja ili satova Etike.

Kako bi bili u mogućnosti kvalitetnije se baviti problemom nasilja u adolescentskim vezama koje se događa online ili u stvarnosti, nastavnice/i procjenjuju slijedeće kao važno: edukacija i trening; kontakt mjesta/sluzbe gdje bi mogli poslati učenice/ke; edukativni materijali; stručna pomoć u vidu mentorstva nastavnicima; školska politika o nasilju u adolescentskim vezama; i bolja multisektorska suradnja.

Upitani o tome što smatraju potrebnim za učenike/ce, u smislu znanja, vještina i aktivnosti, a vezano uz problem nasilja u adolescentskim vezama/elektroničkog seksualnog nasilja u vezama, odgovori nastavnica/ika uključuju prevenciju i edukaciju te pružanje pomoći, podrške i savjetovanja.

Na temelju rezultata istraživanja, formulirane su i specifične **preporuke** koje uključuju fokusiranje na nekoliko aspekata:

- Potrebno je raditi s nastavnicima/ama na dekonstrukciji rodni stereotipa i uklanjanju rodno diskriminativnog ponašanja prema učenicima/ama
- Informirati, educirati i pružiti podršku nastavnicama/ima kako bi mogle/i pomoći učenicama/ima koje/i doživljavaju elektroničko nasilje u vezi ili ih uputiti na servise u zajednici koji pružaju pomoć
- Osigurati pomoć i podršku nastavnicama/ima koje/i se žele uključiti u rad na prevenciji i implementaciju programa i aktivnosti s učenicima/ama
- Kako bi bili u mogućnosti kvalitetnije se baviti problemom elektroničkog seksualnog nasilja u vezama, nastavnicama/ima je potrebna edukacija/trening i edukativni materijali; pomoć stručnjaka; i ustanovljeni sistem upućivanja žrtava na službe za podršku

Ovaj sažetak izvještaja pripremljen je u okviru projekta Mogu reći NEĆU. Osnaživanje mladih, posebno djevojaka, da se suprotstave elektroničkom seksualnom i rodno uvjetovanom nasilju u intimnim partnerskim vezama. Cilj je projekta doprinijeti suzbijanju elektroničkog seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja u intimnim partnerskim vezama mladih, posebno osnaživanjem djevojaka i pomaganjem da se suprotstave nasilju.

U projektu sudjeluju sljedeće organizacije: Autonomni ženski centar (Srbija), Fundación Privada INDERA (Katalonija, Španjolska), NANE – organizacija za ženska prava (Mađarska) i CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje (Hrvatska). Autonomni ženski centar je koordinatorica projekta. Projekt je sufinancirala Europska unija u okviru Programa o pravima, jednakosti i građanstvu.

This project is funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020). The content of this template represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

autonomni
ženski
centar
beograd

NANE
NŐK A NŐKÉRT EGYÜTT
AZ ERŐSZAK ELLEN EGYESÜLET

This project is funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020). The content of this template represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.